

PRAMEN

Ročník XI

Január 2013

Cena 0,40 €

„Ľud, ktorý sedel vo tme, uzrel veľké svetlo.“

A tým, čo sedeli v temnom kraji smrti, zažiarilo svetlo“ (Mt 4, 16)

DOVOĽME CHRISTOVI ZAŽIARIŤ V NAŠOM ŽIVOTE

Spisovateľ H. G. Wells napísal poviedku s názvom - *Krajina slepých*, - v ktorej pred nami odкрýva údolie úplne odrezané od okolitého sveta, ukryté v hlbokých horách južnej Ameriky. Toto údolie bolo celé obkolesené strmými stenami vrchov, ktoré ho dokonale izolovali. Bolo ťažké si, čo i len predstaviť, ako sa dostať z tohto väzenia juhoamerickej prírody.

Toto údolie bolo mnohé generácie obývané ľuďmi, ktorí tu žili a nemali ani tušenia o existencii vonkajšieho sveta. Títo ľudia však trpeli genetickou

chybou, ktorá sa prenášala z pokolenia na pokolenie a prejavovala sa slepotou. Títo ľudia boli všetci slepí a nepoznali ani len význam toho, čo znamená vidieť. To poznamenalo celý ich život - stavali si domy, ktoré však nemali okien., Nepoznali, čo znamená deň a noc, a ich život sa riadil obdobiami tepla a chladu. Jedinými prostriedkami ich komunikácie boli hlas, sluch a hmat. Vytvorili si svoje zákony i spôsob fungovania svojej komunity.

Jedného dňa sa však nečakane narušil pokojný život týchto ľudí. Do údolia sa zo strmých skál nad džungľou zrútil horolezec, ktorému sa uvoľnilo lano. Zrútil sa dole, no mal však šťastie. Zachytil sa o konáre stromov, ktoré stlmili jeho pád. Keď sa prebral, s údivom zistil, že toto údolie, o ktorom nikdy nepočul, žeby tu niekto žil, je obývané. Ešte väčším prekvapením bolo, keď zistil, že všetci obyvatelia tohto údolia sú slepí. Oni zase nevedeli pochopiť jeho „postihnutie“ – to, že on vidí., práve to sa stávalo príčinou mnohých konfliktov. Nakoniec sa rozhodli horolezca oslepiť, lebo len tak, podľa ich názoru, sa mohol dostať do normálneho života. Horolezcovi sa našťastie podarilo újsť.

Bohužiaľ, táto fiktívna „Krajina slepých“ býva častokrát aj tvrdou realitou života našich spoločností a obrazom nášho osobného vzťahu s Bohom. V tejto krajine si vieme zariadiť spokojný a pohodlný život. Dokonca do tejto našej idylky si dokážeme stiahnuť svojho boha, ktorého sme si vytvorili podľa svojich možností, posluhujúc sa zmyslami, ktoré nám ostali – hlas, sluch a hmat. Tak neraz aj vyzerá náš boh – boh, o ktorom sme len počuli a vyformovali si ho vlastnými rukami., zatvorený v kamenných chrámoch, chladných sochách a nemých obrazoch.

Navonok nám v tejto krajine nemusí nič chýbať... Azda časom nás z nášho pohodlia môžu vyrušiť tí, ktorí nepodľahli tomuto pokušeniu a žijú „vo svetle“. Tam, kde zažiarilo svetlo, prirodzene ustupuje tma. Kde začína plápať svetlo Božieho poznania, akosi zákonite naráža na tvrdohlavosť a zatvrdilosť ľudskej obmedzenosti. História je plná svedectiev o tom, s akým nepochopením, odporom, neraz prenasledovaním, sa ľudia žijúci vo svetle – svätí, stretávali vo svojom živote. Inakosť – svätosť ich života, dráždila okolie, pretože bola vybočením z „normálneho života“.

V týchto sviatočných dňoch, kedy sme znova vo viere mohli byť svedkami Božieho zjavenia sa v tomto svete, nám mocne zneli slová proroka Izaiáša: „**Lud, ktorý sedel vo tme, uzrel veľké svetlo. A tým, čo sedeli v temnom kraji smrti, zažiarilo svetlo**“ (Mt 4, 16). Táto zvesť je zároveň výzvou – Výzvou vyjsť z našej krajiny slepých., ... vyjsť, aby sme poznali samo Svetlo. Tým Svetlom je zjavený Boží Syn Isus Christos.

Ako vyjsť z krajiny slepých? Jednoducho, dovolíť Christovi zažiarit v našom živote. On sám nám o tom hovorí a ukazuje nám cestu: „Kajajte sa, lebo sa priblížilo Božie Kráľovstvo“ (Mt 4, 17).

Zamysleli sme sa niekedy nad tým, čo to znamená? Verím, že áno. Lenže mnohokrát sa zastavíme na prvej časti tejto Christovej výzvy – „Kajajte sa., ... čiňte pokánie“. Túto výzvu si však neraz dokážeme okovať do ľudských definícií a esteticky opatríme množstvom asketických pravidiel, lebo tak sa to očakáva. Pokánie je však zmenou myslenia, presmerovanie nášho srdca., len vtedy môžeme žiť vo svetle. Pokiaľ sa táto zmena v nás neuskutoční, slová Evanjelia nám nebudú nič hovoriť. Budeme ich síce počúvať, budeme sa síce hlásiť ku Christovi, ale napriek tomu budeme v tme. Preto bez tohto prvého kroku, tak ťažko počujeme druhú časť, ktorá je v skutočnosti podmienkou výzvy k pokániu – „Lebo sa priblížilo kráľovstvo Božie“. Znova si položíme

otázku - čo to znamená pre mňa samého?

Priblíženie Božieho Kráľovstva znamená jednu neskutočne dôležitú vec, ktorú keď v tejto chvíli započujeme, stáva sa radostnou zvesťou môjho osobného života a skrze mňa, aj spoločenstva, rodiny, cirkevného spoločenstva, v ktorom žijem – BOH VO SVOJEJ MOCI A SILE, SO SVOJOU PREHOJNOU LÁSKOU A BOHATÝMI DARMÍ VSTUPUJE TERAZ DO MÔJHO ŽIVOTA. - On Sám rozháňa tmu našej neistoty, strachu, tieňov, ktoré nás ťakajú a Svojim svetlom nás naplňa pokojom. On Svojou mocnou pravicom sa stavia, aby nás ochránil a láskyplným dotykem uzdravil naše rany. On nás vo Svojej nekonečnej láske vedie cestou k spaseniu. On je tým svetlom, ktoré aj dnes chce zažiarit v temnom kraji a pritiahnuť k Sebe tých, ktorí zmietaní strachom a neistotou blúdžia v tmách dnešnej doby. Toto je priblíženie Božieho Kráľovstva - keď Boh, tak ako v dávnych časoch, kedy mocnou pravicom viedol Svoj ľud, znova zademonštruje Svoju lásku k Svojmu národu, k tým, ktorí v Neho uverili, a skrze ktorých Kráľovstvo Božie zavládne „ako v nebi, tak i na zemi“.

Veľa milosti Božích do Nového občianskeho roka, otvorené srdce na hlas Boží a dostatok síl odpovedať na Jeho volanie, Vám, čitateľom nášho mesačníka, zo srdca praje jerej Dušan N. Tomko, šéfredaktor PRAMEŇA

Spomienka na zosnulú Máriu Dankovú

Sotva sme prežili radostné vianočné sviatky, Nový rok a Bohozjavenie, na Štedrý večer podľa starého kalendára, dňa 6. januára 2013, nás opustila **veriaci z PCO Choňkovce - Mária DANKOVÁ, rod. Gazdočková, rodáčka zo Zemplínskej Širokej (Rebrín),** narodená 23. marca 1923. Všetci sme verili, že tohto roku oslávime 90 jubileum jej života, ale nestalo sa tak. Človek mieni, ale Pán Boh mení.

Život zosnulú zanesol z jej rodnej dediny Zemplínska Široka do

Choňkoviec, v okr. Sobrance. Tu našla druhý domov, založila si rodinu. Bola veľmi obľúbená nielen v jej rodine, ale aj medzi všetkými ľuďmi a radi sme sa s ňou stretávali a rozprávali. Bola to žena odvážna, pracovitá a veselá. Usilovala sa s čistým srdcom prichádzať do chrámu, ale takisto žiť aj mimo chrám. Skutočne, radosť je písať takúto posmrtnú spomienku.

My sme ju poznali nielen ako dobrú veriaca, ale aj hlboko nábožnú, ktorá milovala chrám, cyrilometodské dedičstvo a pravoslávnu vieru. Chrám bol jej druhým domovom. Odtiaľ sa vždy vracala posilnená a omladnutá. Aj keď jej meno nebude zapísané v literatúre, zostane zapísaná v srdciach jej rodiny a tých, ktorí ju poznali, lebo vždy od nej odchádzali obohatení jej dobrotou, ktorú vedela rozdávať všetkým.

Dlhé roky sa zodpovedne starala o chrám - otvárala chrámové brány a chrám, zvonila, upratovala, starala sa o čistotu chrámu a okolia. Starala sa o chrám rukami a nohami. Skutočne tu bude všetkým chýbať, lebo to bola

dobrá a vzácna veriaca, nápomocná pri chráme i vo farnosti.

Bola to ojedinelá žena. Nikdy nebola chorá a nebrala žiadne lieky. Pár mesiacov pred svojim zosnutím sa už necítila dobre a jej aktivita a životný elán poľavil. Bola niekoľko dní liečená v nemocnici, kde sme jej udelili sviatosti Pomazania nemocných a sv. Eucharistiu. Verili sme, že sa ešte znova zapojí do života farnosti ako doposiaľ, ale nestalo sa tak. Odišla od nás.

Smútočný obrad odslúžili duchovní - mitr. prot. Bohuslav Senič zo Sobraniec, prot. Vitalij Krasij z Falkušoviec, duchovný Marek Gubik zo Zemplínskej Širokej a miestny duchovný, mitr. prot. Štefan Horkaj, ktorý kázal slovo Božie a rozlúčil sa so zosnulou v mene rodiny a všetkých prítomných.

Nad otvoreným hrobom na cintoríne v Choňkovciach sa s ňou lúčila aj krásna zimná príroda, hory a lesy v okolí Choňkoviec, ktoré zosnulá mala rada, ktoré spolu s nami spievali na rozlúčku s ňou - Blažený pokoj a vičná jej pamjať!

mitr. prot. ThDr. Štefan Horkaj

ROŽDESTVO CHRISTOVO V KOŠICIACH

Tohtoročné "Roždestvenské" sviatky sme preživali v radosť nielen z toho, že sa nám narodil Spasiteľ sveta, ale aj z toho, že sú to prvé Vianoce, ktoré sme liturgicky preživali v našom novom katedrálnom chráme.

Bohoslužby sa konali podľa tradičného liturgického poriadku, počínajúc "Carskými časami" cez "Veľké povelčerie" a zavŕšením prvého dňa bola Liturgia sv. Jána Zlatoústeho.

Na druhý deň sviatku sme privítali Jeho Vysokopreosvietenosť kyr JURAJA, arcibiskupa michalovsko - košického, ktorý vo svojej homílii vyzval veriacich: „vernosti Christovmu evanjeliu, pretože ide o zvesť, ktorá je od Boha a svojím významom má nadčasovú povahu. Christom zvestované evanjelium je svojím významom aktuálne v každej historickej dobe a platí pre všetky vekové kategórie. Aj v súčasnosti sú nám podsúvané rôzne falošné hodnoty, ako posledná udalosť - možný koniec sveta v súvislosti s mayským kalendárom. Hoci akokoľvek vierohodne vyznievali, ich falošnosť sa prejavila v plnom rozsahu. Boh je Pánom dejín, ktorý poslal do nášho sveta Svojho Jednorodného Syna, aby každý, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal život večný. Ten Jednorodný Syn, Ktorý sa od večnosti rodí od Otca a Ktorý je s Ním súpodstatný, sa stáva Človekom, aby ľudstvu ukázal cestu spásy, preto je dôležité, aby sme zostali verní Christovmu evanjeliu“, - uzavrel svoju homíliu vladyka JURAJ.

Na konci sv. liturgie vladyka odovzdal katedrálnemu chrámu strieborné liturgické nádoby, dar limasolského metropolitu Athanasia z Cypru.

Tretí deň sviatku sme oslávili pamiatku sv. arcidiakona prvomučeníka Štefana. Liturgiu slúžil mitr. prot. Štefan Ciba, duchovný na dôchodku, ktorý aj napriek svojmu veku vypomáha pri bohoslužbách v košickom katedrálnom chráme. Spoločne so svojou mátuškou Máriou sú príkladom pre mnohých svojou skromnosťou a oddanosťou Bohu. Aj touto cestou im želáme dobré zdravie, pokoj, šťastný a milostiplný, Bohom požehnaný život, nielen v kruhu svojej rodinky, ale aj u nás, na našej farnosti. Na mnohaja i blahaja lita!

Zdroj: www.pcokosice.orthodox.sk, (redakčne upravené)

11. októbra 2012 uplynulo presne 50 rokov od zahájenia II. vatikánskeho koncilu. Tento koncil so svojim reformným programom „Aggiornamento“ veľmi výrazne vstúpil do života nielen rímskych katolíkov, ale takisto poznačil medzináboženské vzťahy posledných desaťročí.

My, ako pravoslávni kresťania, žijúci v nábožensky zmiešanom prostredí, sa takpovediac denne môžeme stretnúť s duchom, ideami, ale aj praktickými výsledkami tohto koncilu rímskej Cirkvi. A práve z tohto dôvodu budeme aj v našom mesačníku PRAMEN publikovať monografiu Prof. ThDr. Imricha Belejkiča, CSc. – KATOLÍCKY KATECHIZMUS Z

POHĽADU PRAVOSLÁVNEJ TEOLÓGIE., keďže práve nový Katolícky Katechizmus bol výsledkom práce spomínaného II. vatikánskeho koncilu.

Zámerom publikovania tejto štúdie nie je konfrontácia s rímskokatolíckou vierou, ale snaha ukázať našim veriacim na rozdiely, ktoré sa počas obdobia cirkevného rozkolu v kresťanskom svete nahromadili medzi pravoslávnyimi a rímskymi katolíckymi. Tu je takisto potrebné uviesť aj to, že tieto rozdiely vo vierouke sa týkajú aj gréckokatolíkov (uniatov), ktorí síce používajú východný pravoslávny obrad, ale teológiu majú rímskokatolícku.

KATOLÍCKY KATECHIZMUS Z POHĽADU PRAVOSLÁVNEJ TEOLÓGIE

Úvodná časť

Rok 1054 je všeobecne považovaný za medzník, kedy došlo k rozkolu v kresťanskom svete. Pravdou je však aj to, že už predtým vznikali rozdiely, ktoré od seba vzdalovali Východ a Západ. Tak isto svojim podielom k odcudzeniu kresťanského Východu a Západu prispeli aj križiacke výpravy, ktoré ešte viac prehĺbili už jestvujúce nedorozumenie medzi pravoslávnyimi a rímskokatolíckymi. Nechceme hovoriť o tom, čo bolo príčinou rozkolu. Cítíme

síce, že aj v súčasnosti existujú zásadné rozdiely, ktoré sú neprekonateľné. Žijeme v ekumenickej dobe, kresťania túžia po obnovení jednoty. Sú to dobré snahy, pretože Christos chcel, aby kresťania boli jedno, o čom nám svedčí aj Jeho Veľkňazská modlitba (Jn 17, 1-26).

Hriech je príčinou rozdelenia, a preto je potrebné sa usilovať o obnovenie predchádzajúcej jednoty kresťanského sveta. Christos chce, aby kresťania žili v jednote. Z tohto pohľadu je spomínané snaženie opodstatnené.

Súčasnosť nás presvedča, že kresťania chcú žiť v jednote. Všetci si ju však želajú podľa svojich predstáv. Svoje vízie o obnovení jednoty kresťanstva vedia formulovať tak rímskokatolíci, ako aj evanjelici a samozrejme, že vieme ich vyjadriť aj my, pravoslávni.

Reálnym prejavom snaženia o obnovenie jednoty kresťanov bolo konštituovanie Svetovej rady cirkvi a Konferencie európskych cirkví v protestantskom prostredí. Po určitom čase ich existencie sa ich členmi stali aj jednotlivé miestne pravoslávne cirkvi so zámerom vydávať pravdivé svedectvo v protestantskom svete. Dnes je situácia taká, že miestne pravoslávne cirkvi vystupujú, alebo uvažujú o vystúpení z týchto ekumenických grémií. V súvislosti s touto situáciou vystúpil s iniciatívou Jeho svätosť Alexij II., patriarcha moskovský a celého Ruska, aby sa uskutočnilo stretnutie najvyšších predstaviteľov miestnych pravoslávnych cirkví, na ktorom by sa uvedený problém riešil a prijalo sa spoločné rozhodnutie buď o vystúpení alebo zotrvaní vo Svetovej rade cirkví a v Konferencii európskych cirkví.

Prejavom snahy o obnovenie kresťanskej jednoty bol aj II. vatikánsky koncil, ktorý zvolal pápež Ján XXIII. a ukončený bol za pontifikátu pápeža Pavla VI. Tento koncil mnohí kresťania očakávali v nádeji, že bude krokom k zblíženiu sa kresťanov rôznych vierovyznaní. V takejto nádeji žili aj pravoslávni kresťania na celom svete. Niektoré miestne pravoslávne cirkvi vyslali na koncil svojich

pozorovateľov, čo sa všeobecne považovalo za pozitívum. Koncil prijal veľmi vážne dokumenty a jedným z nich je aj dekrét o ekumenizme, v ktorom je vyjadrená predstava rímskokatolíckych teológov o budúcej jednote kresťanov. Nebudeme podrobne analyzovať tento dekrét, iba vyjadríme konštatovanie, že nie je v zhode s víziami pravoslávnych teológov o obnovení jednoty rozdeleného kresťanského sveta.

Prejavy so snahou obnovenia jednoty kresťanstva sa objavili aj v pravoslávnom prostredí. Svedectvom toho sú Rodosské konferencie, na ktorých bolo prijaté rozhodnutie o začatí teologických dialógov s inými konfesiami. Postupne sa začali dialógy s rímskokatolíckymi, evanjelikmi, reformovanými, anglikánmi a dochalcedonskými cirkvami. Až na dialóg s dochalcedonskými cirkvami môžeme ostatné hodnotiť ako neperspektívne, pretože nevedú k jednotnému pohľadu v základných vieroučných otázkach.

Pádov tzv. železnej opony sa začala expanzia na kanonické územie miestnych pravoslávnych cirkví rôznych západných misionárov. Aktuálnym sa stalo presadzovanie unionizmu, ako modelu obnovenia jednoty medzi Rímom a pravoslávnu Cirkvou, čo považujeme za veľký omyl v smerovaní ekumenizmu.

Ekumenické hnutie prežíva krízu. Všetci sa čudujeme, no nechceme vidieť pravú príčinu krízy, ktorou je to, že celé

ekumenické hnutie nie je kreované na pravdivej láske, ale viac na diplomatickom snažení. Diplomacia však nemá nič spoločné s kresťanstvom, osobitne však vo vierouke, o čom nás možno presvedčí aj táto štúdia, zaoberajúca sa vieroučnými rozdielmi medzi rímskokatolíckou a pravoslávnu teológiou, vychádzajúc z Katolíckeho katechizmu.

Prečo z Katolíckeho katechizmu? Pretože Katolícky katechizmus je výsledkom práce II. vatikánskeho koncilu vo vierouke a je záväzný pre všetkých katolíkov na celom svete. Naším cieľom je poukázať na zásadné rozdiely vo vierouke medzi pravoslávny a rímskokatolíckymi, ktoré zostávajú neprekonané ani po II. vatikánskom koncile.

Prof. ThDr. Imrich Belejanič, CSC.

Použitá literatúra:

Katechizmus katolícké cirkve, Praha 1995.

Ilarion (Alfeev) Jeromonach: *Tainstvo very*, Moskva 1996.

Atanáž Jevtič biskup: *Boh sa zjavil v tele*, srbsky, Brnačka Baňa 1992.

Vladimír Losskij: *Očerk mističeskogo bogoslovija Vostočnoj Cerkvi*, Bogoslovskije Trudy, č. 8, Moskva 1972.

Vladimír Losskij: *Neporočnoje začatije*, Bogoslovskije Trudy, č. 14, Moskva 1975.

John Meyendorff: *The primacy Peter essays in ecclesiology and the early church*, Crestwood, New York 1992.

„NECH SVIETI VAŠE SVETLO PRED ĽUĎMI...“ (Mt 5, 16)

Akí sme kresťania? Žijeme tak, aby náš život bol
svedectvom pre iných?

Cestou sa vliekla kolóna áut. V jednom z nich sedela žena, ktorá sa zjavne ponáhľala. Keď dorazila na križovatku a na semafore naskočila oranžová, vodič auta pred ňou šliapol na brzdy a ostal stáť. Spomínaná dáma zareagovala ako strela - trúbila, vulgárne nadávala a cez okno ho

častovala šťavnatými gestami. V tomto jej hneve ju prerušilo nečakané zaklopanie na okno. S hrôzou zistila, že je to policajt. Vyzval ju, aby vystúpila z auta, odviezol ju na policajnú stanicu, kde ju vyšetrovali. Zobrali jej odtlačky prstov a dali do cely. Keď ju po niekoľkých hodinách prepustili, dôstojník na stanici, ktorý jej vydával osobné veci, povedal: „Prepáčte za omyl, pani. Bol som za vašim autom, keď ste začali trúbiť a vulgárne nadávať. Všimol som si nálepky na vašom aute – kríž., nápisy - „Čo by urobil Isus?“, „Zvoľ si život!“, a na okne tabuľku - „Nasleduj ma do nedeľnej školy!“, v skutku som si myslel, že ste to auto ukradli“.

Ako často sa stretávame v každodennom živote s týmto príbehom a jeho tisícirakými podobami, ktoré sú hrozným antisvedectvom o viere a kresťanoch ?!. Svet vytáčajú a od Christa vzdávajú práve takí ľudia, ktorí majú svoje autá oblepené kresťanskými nálepkami, police preplnené kresťanskými knihami, v televízii a rádiu majú nastavené kresťanské stanice., pre deti majú kresťanské videá a kresťanské časopisy v konferenčnom stolíku., na krku ako „kresťanskú bižutériu“ nosia nádherne zdobené kríže., ale vo svojich kostiach nemajú život, ktorý dal Christos a v ich srdci len ťažko nájsť Christovu lásku.

Ako si odpovieme na otázku, ktorou sme začali toto zamyslenie - **Akí sme kresťania? Žijeme tak, aby náš život bol svedectvom pre iných? Svieta naše svetlo pred ľuďmi, - ako nás vyzýva Hospodin, - aby svet videl naše dobré skutky a chválil nášho Otca, Ktorý je na nebesiach? Už nech sme si dali odpoveď akúkoľvek, nech sa tieto otázky stanú výzvou a novým pozvaním k uvedomeniu si veľkého povolania byť kresťanom.**

otec Nikodím

ZMENY NA ANTIOCHISKEJ PATRIARŠEJ KATEDRE

Podľa informácií Gréckej cirkevnej informačnej agentúry Romfea, dňa 5. decembra 2012, v pravoslávnej nemocnici Svätého veľkého mučeníka Georga v Bejrúte, vo veku 91 rokov odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi najvyšší predstaviteľ Antiochijskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Blaženosť Ignatios IV. Chazim, patriarcha Veľkej Antiochie a celého Východu.

Patriarcha Ignatios IV. (Chazim) bol jedným z organizátorov pravoslávneho mládežníckeho hnutia v Libanone a Sýrii počas II. svet. vojny.

V mene našej eparchie vyjadril úprimnú sústrasť sesterskej Antiochijskej cirkvi Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko – košický.

NOVÝ ANTIOCHIJSKÝ PATRIARCHA JÁN X.

17. decembra 2012 bol v libanonskom monastieri Balamand, kde zasadala Posvätná Synoda Antiochijského patriarchátu, zvolený nový patriarcha, doterajší metropolita západnej a strednej Európy Ján.

Jeho Blaženosť Ján X., nový patriarcha veľkého mesta Antiochie, Sýrie, Kilikie, Mezopotámie a celého Východu, sa narodil v r. 1955 v meste Latakia v Sýrii. V r. 1978 ukončil teologické štúdiá na Teologickej fakulte Balamandskej univerzity v Libanone. V r. 1979 bol vysvätený na diakona a v r. 1983 na kňaza. V štúdiu pokračoval na Aristotelovej univerzite v Solúne (Grécko), kde obhájil doktorát na tému Sviatosť krstu: historická, teologická a liturgická štúdiá. V Solúne študoval aj byzantskú cirkevnú hudbu. V rokoch

1981 až 2008 bol profesorom Teologickej univerzity v Balamande. V r. 2008 bol zvolený za metropolitu západnej a strednej Európy Antiochijského patriarchátu so sídlom v Paríži.

Patriarcha Ján X. sa ujíma vedenia cirkvi v ťažkom období občianskej vojny v Sýrii, kde sa v jej hlavnom meste Damasku nachádza aj hlavné sídlo patriarchátu. V jeho neľahkej službe mu veriaci a duchovní michalovsko - košickej eparchie, na čele so svojim arcibiskupom, vladykom Jurajom, ktorý novozvoleného patriarchu osobne pozná, vyprosujú múdrosť a silu Ducha Svätého. NA MNOHAJA I BLAHAJA LITA, BLAŽENNIŠIJ VLADYKO!

Antiochijská pravoslávna cirkev (oficiálny názov Grécky pravoslávny patriarchát Antiochie a celého Východu) je miestnou, autokefálnou cirkvou a jedným zo štyroch starobylých patriarchátov všeobecnej Cirkvi. Podľa tradície bola založená sv. apoštolmi Petrom a Pavlom okolo r. 37 po Christovi. Tu sa po prvýkrát, okolo r. 40, začalo používať slovo „kresťan“ (por. Sk 11, 26). Bola to prezývka, ktorou pohanské okolie označovalo Christových vyznávačov. Od r. 451 je nazývaná patriarchátom. Táto miestna cirkev dala kresťanstvu významných svätcov ako sv. Ján Zlatoústý, konštantínopolský patriarcha, ctih. Ján Damašský, ctih. Hilarion Veľký a mnohí ďalší. Jurisdikcia Antiochijského patriarchátu zahŕňa Sýriu, Libanon, Irak, Kuvajt a eparchie v Európe, severnej a južnej Amerike, Austrálii. Nakoľko väčšina veriacich je arabskej národnosti, hlavným liturgickým jazykom cirkvi je arabčina, v diaspóre často kombinovaná s miestnymi jazykmi.

SOŠ sv. Cyrila a Metoda hostovala zahraničných študentov a učiteľov

Naša škola v dňoch 10. – 14. 12. 2012 hostovala našich Comenius partnerov. Nosnou témou projektového stretnutia bola „**Národná kuchyňa minorít**“. O zábavu, kultúrne spoznávanie, ochutnávky národných jedál a jedál minorít sa postarali všetci účastníci projektu, nielen zahraniční hostia, ale i domáci.

Hneď prvý deň bol veľmi zaujímavý a bohatý na aktivity. Vo vestibule školy sme chlebom a soľou oficiálne privítali zahraničných študentov a učiteľov. Pokračovali tvorivé dielne a kuchárske workshopy.

V rámci tvorivých dielní mali všetci zúčastnení možnosť vyskúšať svoje zručnosti pri zdobení vianočných medovníkov, dekorácii anjelíkov, príprave vianočných dekorácií a ozdôb. Centrum aktivít sa však sústredilo v kuchyni. Každý pridal ruku k dielu. Zahraniční študenti sa priučili ako variť pirohy, pripraviť zemiakové placky, bryndzové halušky, strapačky s kapustou a plnenú kapustu. Zažili pri tom kopec zábavy a nechýbala ani samotná ochutnávka jedál. Večer patril kultúre národnostnej menšiny Rusínov a slovenskej kultúre. V duchu ľudovej atmosféry naši hostia mali možnosť počuť spev ľudových piesní z úst našich dievčienec. Zapozerali sa do rytmov ľudových tancov, či už karičky alebo párových tancov, country tanca, či írskoho tanca. Sme radi, že v spolupráci s umeleckým súborom Slniečko, ľudovým súborom Jurošík a ZUŠ v Strážskom sme mohli pripraviť bohatý kultúrny program. Úsmev v tvárach publika svedčil o krásnom zážitku. Po kultúrnom programe nasledovala recepcia na „ľudovú nôtu“, kde si všetci pochutnali na orechovníkoch a makovníkoch.

Nasledujúci deň patril našim zahraničným hosťom. V dopoludňajších hodinách nás privítal zástupca primátora MUDr. Benjamín Bančej na mestskom úrade, ktorý pútavým slovom porozprával o histórii, kultúre a ďalšom rozvoji mesta Michalovce. Nasledovalo prijatie u Jeho

Vysokopreosvietenosti Juraja, arcibiskupa michalovsko - košického v Katedrále sv. Cyrila a Metoda. Vladyka Juraj v úvode dal požehnanie všetkým prítomným a každému účastníkovi daroval klokočovskú ikonu Presvätej Bohorodičky. V popoludňajších hodinách sme sa opäť všetci ponorili do kuchárskeho sveta. Tentoraz do kuchyne minorít žijúcich na území Českej republiky, Poľska, Maďarska, Nemecka, Grécka a Turecka. Pri degustácii sme spoznávali netradičné chute inonárodných a inoetnických kuchýň.

Nasledujúce dni patrili spoznávaníu života, histórie, tradícií a zvykov Rusínov. Navštívili sme Skanzen vo Svidníku a Múzeum ukrajinsko - rusínskej kultúry. Tu mali všetci možnosť spoznať každodenný život predošlých generácií, architektúru obydli a ich spoločenský život. Netreba však zabudnúť ani na návštevu Chrámu sv. Trojice vo Svidníku, v ktorom nás prijal prot. Ján Sovič. Tu sme sa dozvedeli o živote minoritných skupín vo Svidníku, o ich harmonickom spolunažívaní a organizovaní spoločných akcií. Duchovný otec zdôraznil, že viera a kultúra idú spolu ruka v ruke. Vyvrcholením projektového stretnutia bola Štedrá večera. Tu si účastníci projektu mohli vychutnať atmosféru Vianoc a stolovanie v slovenských a rusínskych rodinách. Na stole nechýbali oblátky s medom a cesnakom, makové, orechové a kapustové bobalky, kapustnica, zemiakový šalát a ryba. Vysvetlili sme im naše zvyky a tradície počas vianočného stolovania a nechýbal ani spev kolied v staroslovienskom jazyku.

Naše stretnutie sme ukončili slávnostným odovzdaním certifikátov o účasti na projektovom stretnutí a darčekom, ktoré im budú pripomínať ducha Vianoc, vône a chute štedrovečerných jedál. Každý účastník si odniesol kalendár s receptami na rok 2013, ktorý je zároveň výsledným produktom projektového stretnutia na Slovensku. Recepty pripravili žiaci z každej zainteresovanej krajiny v národnom a

anglickom jazyku a doplnili ich obrázkovými prílohami.

Velká vďaka patrí Hospodínovi Bohu za požehnanie tejto krásnej akcie. Zároveň vyjadrujeme poďakovanie Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania a Európskej komisii, ktorý finančné podporili tieto naše snahy a realizáciu projektového stretnutia.

Mgr. Slávka Rudačková, PhD., koordinátor projektu

STAROBYLÁ LITURGIA SV. APOŠTOLA JAKUBA V MICHALOVSKEJ KATEDRÁLE

V prvú nedeľu po sviatku Narodenia Isusa Christa si pripomínáme pamiatku sv. proroka a kráľa Dávida, sv. Jozefa, manžela Presvätej Bohorodičky a svätého apoštola Jakuba, brata Pánovho. V práve uplynulom r. 2012 tento deň pripadol na 30. decembra, kedy v pravoslávnom katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach slúžil náš arcibiskup vладыka Juraj, spoločne s katedrálnym duchovenstvom (archim.

Serafim Šemjatovský, osobný tajomník vладыku; prot. Miroslav Janočko, správca farnosti pri katedrále; prot. Ján Šafin, predstavený katedrály a dekan PBF PU v Prešove, mitr. prot. Ján Choma), starobylú sv. liturgiu, ktorú zostavil práve sv. apoštol Jakub, brat Pánov, ktorý bol prvým biskupom jeruzalemskej cirkvi.

Jakubova liturgia je pre mnohých veriacich neznáma, lebo sa slúži zvyčajne len dvakrát do roka, konkrétne v túto nedeľu a v deň sviatku apoštola Jakuba (23. októbra). Už niekoľko rokov je v michalovsko-košickej eparchii zvykom túto sv. liturgiu, ktorej korene sa dajú vysledovať až do apoštolských čias, v určené dni slúžiť.

Na prvý pohľad sa zdá, že liturgia sv. apoštola Jakuba je iná, ale obsahovo je totožná s liturgiou sv. Jána Zlatoústeho. Má však niekoľko špecifik - v úvode liturgie sa koná vchod s liturgickými knihami a následné čítanie z Evanjelia, Apoštola a Starého Zákona, biskup káže posediačky, čítajú sa rozsiahlejšie modlitby, diakon je otočený k ľudu počas ekténií, kňazi a biskup sú bez náprsných krížov, biskup má trochu odlišné oblečenie (v apoštolskej dobe bolo kňazské oblečenie odlišné), prijímanie Tela a Krvi Christovej sa podáva samostatne a bez lyžičky (lyžička sa začala používať neskôr).

Na tento deň pripadol aj sviatok sv. mučeníčky Anýsie zo Solúna (+304), ktorej sv. ostatky a ikonu sme mali počas liturgie uprostred chrámu k ucteniu. Vo svojej kázni vладыka Juraj hovoril v stručnosti o Jakubovej liturgii, o r. 2013, na

ktorý pripadá 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu a 1700 rokov od vydania tzv. Milánskeho ediktu, ktorý zrovnoprávňoval kresťanstvo s ostatnými náboženstvami Rímskej ríše. Hlavnou témou kázne však bola osobnosť sv. muč. Anýsie a problematika mučeníctva za Christa.

Vladyka bohoslužbu zakončil rozdávaním požehnaných prosfor (antidoru) veriacim za spevu zboru katedrálneho chrámu, ktorý zaspieval Mnoholitsviye a vianočné koledy. Veríme, že sa znova stretneme najbližšie na sviatok apoštola Jakuba pri slúžení tejto liturgie.

Autor fotografií a textu: bohoslovec Viliam Fencík

Prevzaté z www.pcomichalovce.orthodox.sk, redakčne upravené

SVÄTÁ TAJINA JELEOSVJAŠČENIJA V NIŽNEJ RYBNICI

V sobotu, 15. decembra 2012, sa v pútnickom Uspenskom chráme v Nižnej Rybnici, zišli v hojnom počte veriaci z arcidekanátov Sobrance a Michalovce, aby cez sv. tajiny Cirkvi mohli prijať uzdravujúci dotyk Božej pravice.

Sv. tajinu Jeleopomazania (Pomazania chorých sv. olejom) slúžili – mitr. prot. Bohuslav Senič, tajomník biskupského úradu a správca farnosti Sobrance; prot. Marián Čičvák, sobranecký arcidekan a správca farnosti Úbrež; prot. Michal Džugan, správca farnosti Strážske; prot. Peter Bzík, správca farnosti Šamudovce, ktorý sa tiež veriacim prihovril v slove po Evanjeliu; prot. Volodymir Mertzyn, správca farnosti Podhorod; jerej Vasilij Lembey, správca farnosti Ruský Hrabovec a miestny duchovný, jerej Dušan N. Tomko.

Sviatosťou pokánia prislúhovali – mitr. prot. Juraj Sičák, správca farnosti Ublá; jerej Marek Gubík, správca farnosti Zemplínska Široká a jerej Ivo Ozimanič, správca farnosti Bežovce.

Po sv. tajine Jeleopomazania nasledovala sv. liturgia, ktorú spevom doprevádzal Zbor sv. Rastislava z katedrálneho chrámu sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.

Sláva Hospodu Bohu za tento požehnaný čas, kedy znova a znova si Boh zozbieral Svoje stádo, Svoj ľud, ktorý sa s láskou a vierou započúval do Jeho spásanosného slova a s nádejou prijal plné milosti, požehnanie Cirkvi cez sv. tajiny a uzdravujúci dotyk Božieho odpustenia a uzdravenia.

Viac fotografií z duchovnej akcie Pomazania chorých v pútnickom chráme v Nižnej Rybnici si môžete pozrieť v našej webovej stránke - novyoklocov.webnode.sk.

SVÄTÁ TAJINA JELEOSVJAŠČENIJA V NIŽNEJ RYBNICI

II. ročník koncertu – Pravoslávne Vianoce v Košiciach

V nedeľu, 13. januára 2013, sa uskutočnil v košickom katedrálnom chráme II. ročník vianočného koncertu pod názvom - **Pravoslávne Vianoce v Košiciach**, na ktorom vystúpili Spevácky zbor sv. veľkomučeníčky Barbory zo Sloviniak, Spevácka skupina Poľana, laureátka ukrajinskej piesne pani Irina Macková a Spevácky zbor Katedrálného chrámu Uspenija Prečistej Devy Márie v Košiciach.

V podaní týchto hudobných telies odzneli tradičné vianočné koledy, a takisto aj iné duchovné piesne, viažúce sa na sviatok Roždestva Spasiteľa nášho Isusa Christa.

Prežili sme krásny podvečer a ďakujeme Bohu za takto prežitý čas. Opäť sme sa presvedčili, akú duchovnú krásu dokázali vytvoriť naši predkovia vo forme kolied.

Vyjadrujeme vďaka tým, ktorí svojim podielom prispeli k realizácii tohto duchovného koncertu a pre všetkých vyprosujeme hojnosť Božej milosti na Mnohaja i blahaja lita!

Zdroj: pcokosice.orthodox.sk

PRAMEŇ

PRAMEŇ - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** SOŠ sv. Cyrila a Metoda Michalovce **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzavierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.